

DE VROEGE MIDDELEEUWEN (400-900)

Deel 2: 768 - 925

Het Karolingische Rijk en de invallen van de Noormannen

Met Karel de Grote is er sprake van het hoogtepunt van de Karolingische beschaving. Hij introduceert o.a. wetten, scholen, en houdt een vrij stabiel Frankisch Rijk in stand. Na Karel de Grote gaat het snel bergafwaarts. De invallen van de Noormannen spelen hier een rol, maar ook het meermaals opdelen van het grondgebied van het Frankische Rijk (West-Francië, Lotharingen en Oost-Francië).

De Nederlanden vallen in eerste instantie onder Lotharingen. Na het meermalen opsplitsen daarvan tijdens de Rijksdelingen horen we bij West-Frankenland, het latere Duitsland. In 895 is er weer sprake van een Lotharingen als deel van het Frankische Rijk. In 925 wordt dit definitief ingelijfd bij het Oost-Frankische Rijk, en dit is het begin van het Duitse Rijk. Vanaf dat moment tot 1648 (de Vrede van Munster) maken onze streken deel uit van het Duitse Rijk ...

Daarnaast is er de ontwikkeling van Holland. In 891 is er sprake van een graaf Gerulf, die een graafschap heeft in de Betuwe, genaamd Teisterband. In 922 krijgt een van zijn zonen, Dirk I van Holland, van de Koning van West-Francië een graafschap (Holland) in het Kennemerland. Dit als dank voor bewezen diensten aan de koning. Dit is het begin van het Hollandse Huis, en daarmee van Holland.

Klik hier voor een verklaring van de gebruikte pictogrammen.

JAAR	PERIODE	BEWIND	BIJZONDERHEDEN
768	<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Karolingen</div> <div style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Strijd tegen de</div> <div style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Strijd tegen</div> </div>	<h2><u>Karel de Grote</u></h2>	<p>Karel de Grote (zoon van Pepijn III) in Noyon tot koning van Neastrië gekroond. Hij regeert daarmee over het Frankische Rijk</p>
772		<p>Karel de Grote regeerde over een rijk dat landen als Oostenrijk, Noord-Italië, enkele Slavische landen, Tsjechië, Slowakije, Noord-Spanje, West-Duitsland, België en Nederland omvatte. Hij liet scholen stichten zodat iedereen onderwijs kom krijgen. Hij voerde een (niet metriek) geldstelsel in waar het Engelse Pond tot in 1960 op was gebaseerd. Hij liet de wetten van de Saksen en Friezen op schrift vastleggen en vulde het Frankse wetboek, de Lex</p>	Het begin van de strijd tegen de Saksen (tot 804)
789			Het begin van de strijd tegen de Alvaren (tot 812)
780			Lubinius †
			Liudger (Fries, terug van studie in York) wordt eerste missionaris van eigen bodem in noordelijke regio. Later wordt hij bisschop van Munster.

785				<p>Salica, verder. Hij regelde krijgdiens en het feodalisme (leensysteem) waar het latere hofstelsel uitvloeide</p>	Onderwerping van Saksische koning Widukind aan Karel de Grote. Het Karolingisch gezag is nu stevig gevestigd.
±800			Liudger predict in Groningen		
804			De Saksen worden definitief ingelijfd.		
806			 <i>Eerste vermelding van Deventer als nederzetting langs de IJssel</i>		
810		Noormannen	Eerste Denen voor de Friese kust. Karel de Grote laat verdedigingsvloot bouwen. Godfried van Denemarken vermoord. Begin van de invallen der Noormannen		
812					
814			Karel de Grote †, wordt opgevolgd door zijn zoon Lodewijk		
820			Eerste aanval van Noormannen op Vlaanderen		
834			Begin van plunderingen van Dorestad (tot 837: vier maal in totaal)		
836			Plundering van Antwerpen en Witla (= Domburg op Walcheren)		
837		Grote invallen	Laatste plundering van Dorestad: Dorestad verwoest. Frankisch leger op Walcheren verslagen		
> 837			Hoofdstroom Rijn inmiddels via Waal, Rijnmond verzand, Dorestad niet opnieuw opgebouwd. Kloosters en kerken door Noormannen leeggeroofd.		
838			De gehele kuststreken van de Nederlanden zijn overstroomd.		
			 Vermelding van Villa Duttinghe (later Doetinchem)		

					 Vermelding van kerken van Groessen en Duiven (Liemers) in acte.
840	Noormannen	Lotharius	Lotharius		Exit Lodewijk de Vrome
841			verantwoordelijk voor o.a. de Nederlanden		Harald en Rorik (Noormannen) krijgen van Lotharius lenen in de Nederlanden om gebieden te beschermen tegen Noormannen
842					Quentovic vernield door Noormannen
843	Deel van Lotharingen	De Rijksdelingen			Verdrag van Verdun: De eerste Rijksdeling West Frankenkland ontwikkelt zich tot Frankrijk, Oost Francië tot Duitsland Het Middenrijk strekte zich uit van Friesland tot ten zuiden van Rome
		West Franken-land Karel de Kale	Middenrijk Lotharius	Oost Franken-land Lodewijk de Duitser	
850					 Vermelding van Zaltbommel
851					Gent geplaagd door invallen van Noormannen
855			Lotharius †		Lotharius †
			Middenrijk opgesplitst		Na de dood van Lotharius wordt zijn Middenrijk in drieën gesplitst: de tweede rijksdeling. Het noordelijke deel van de Jura tot aan de Waddenzee komt onder het bewind van Lotharius II en heet Lotharingen (Lotharii Regnum). Het deel ten noorden en oosten van de Maas en de Ourthe komt bij Oost Francië onder Lodewijk de Duitser. De rest komt bij West Francië onder Karel de Kale.
			Rest: West Franken-land	Noordelijk deel: Lotharingen Lotharius II	Rest: Oost Franken-land
858				Utrecht platgebrand door Noormannen	

	Noormannen				Bisschop Hunger verlaat Utrecht en vlucht naar klooster bij Odiliënberg	
864					Boudewijn met de IJzeren Arm verslaat de Noormannen in Vlaanderen. Geen Noormannen in Nederlanden tot 879	
869				Lotharius II †		Lotharius II † Tiel krijgt tolrecht van Zwentibold (Frankische koning)
870			Westelijk deel Lotharingen naar West Frankenland	Lotharingen opgesplitst ⇐ ⇒	Oostelijk deel Lotharingen naar Oost Frankenland	Verdrag van Meersen: De derde Rijksdeling Doordat Lotharius II geen wettige erfgenamen achterlaat, wordt zijn gebied opgesplitst tussen West en Oost Francië, waarbij de Maas en Ourte als grensrivieren worden beschouwd.
878	Grote invallen	Onder gezag van West-Frankenland	West Francië	Oost Francië	Alfred, koning van Wessex, verslaat de Denen in Brittannië Noormannen hergroeperen zich en beramen aanval op Vlaamse kust	
879					Begin van de grote Noormanneninvallen Noormannen vestigen kamp bij Gent en plunderen vanuit daar.	
880			Kleinzoons Karel de Kale Deel van Lotharingen naar West-Frankenland	Lodewijk de Jonge	Verdrag van Ribemont . De kleinzoons van Karel de Kale (West Francië) moeten hun deel van Lotharingen teruggeven aan Oost Francië (Lodewijk de Jonge)	
					Noormannen in Valkhof, Nijmegen Zakken verder naar het zuiden.	
881		Lodewijk III koning		⚔ De slag bij Somme : Lodewijk III (koning van West Francië) verslaat Noormannen in slag bij Somme Noormannen trekken zich terug naar Maasstreek (Asselt en Elselo). Ze		

								blijven van daar uit opereren.						
882								Heerschappij van Godfried de Zeekoning						
885								Godfried de Zeekoning † Eind van heerschappij Godfried de Zeekoning en eind van de grote Noormanneninvallen						
889								Arnulf van Karintië	Arnulf van Karinthië nieuwe koning van Duitsland. Schenkt landgoederen aan Oost Francië					
891								Noormannen						Noormannenleger opnieuw in zuidelijke Nederlanden Er waren inmiddels versterkingen. Noormannen bij Leuven verslagen door Arnulf van Karinthië. Oogst van Noormannen mislukt. Noormannen trekken zich terug.
														 <i>Eerste vermelding van Hattem (Gld) als nederzetting op de Gaedsberg.</i>
								Gerulf vermeld als graaf van Teisterbant (graafschap in westelijke Betuwe). Hij heeft twee zoons: Diederik (Dirk van Holland , krijgt later graafschap in Kennemerland) en Waltger (bezit graafschap in rivierengebied). Gerulf wordt de stamvader van het Hollandse Gravengeslacht genoemd.						
895								Zwentibold wordt koning van Lotharingen. Zwentibolds gezag niet geaccepteerd door machtige heren (met name Reinier) in Maasstreek.						
896								West Francië	Lotharingen	Oost Francië (Duitsland)	Zwentibold verleent handelsprivileges aan Deventer en Tiel			
898									Zwentibold	Arnulf van Karintië	Waltger vermoord de prefect			

						Everardus
900						✂ Zwentibold † tijdens slag in Susteren
± 900						<i>Wichard van Pont verslaat een draak. Op deze plaats wordt de stad Gelre (later Geldern, Duitsland, bij Venlo) gesticht. Wichard wordt de eerste Heer van Gelre. Dit wordt later het opper-Gelre; het latere noordelijker gelegen Gelre wordt uiteindelijk Gelderland.</i>
>900					Lodewijk het Kind	Lodewijk het Kind Lodewijk het Kind (koning van Duitsland) erkent het bestaan van Lotharingen.
911					Karel de Eenvoudige	Koning Koenraad I Lodewijk het Kind †. Hij was de laatste der Karolingers. Hij wordt opgevolgd door Koning Koenraad I Lotharingse Heren sluiten zich geleidelijk bij Frankische Koning (Karel de Eenvoudige) aan. Dit is het einde van de Karolingers
918						Hendrik I Exit Koenraad, Hendrik I (" <i>de Vogelaar</i> ") koning van Oost Frankenland Arnulf de Grote (918 - 965) Balderik bisschop van Utrecht (918 - 975) maar vlucht vanwege Noormannen
920						Gezag van Karel de Eenvoudige algemeen geaccepteerd. Balderik weer terug naar Utrecht, dat daarmee weer de zetel van het Bisdom krijgt.
922				Dirk I		Dirk I van Holland (zoon van Gerulf) krijgt van Karel de Eenvoudige (W. Francië) een graafschap in Kennemerland.

925

Duitse Rijk

Het Duitse Rijk

Koning Hendrik I

Hendrik I bezet Lotharingen en lijft het in bij het Oost-Frankische Rijk. Er is nu sprake van het Duitse Rijk. Hendrik I is nu de Duitse Koning. Tot 1648 maken onze streken deel uit van het Duitse Rijk